

prima instanță: V. Stratan
instanța de apel: V. Pruteanu, A. Gavrilița și L. Popova

nr.2ra-642/17

DECIZIE

12 aprilie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte ședinței, judecătorul: Valentina Clevadî
Judecătorii: Iuliana Oprea, Galina Stratulat
 Dumitru Mardari și Sveatoslav Moldovan

examinând recursul declarat de Blajen Raisa, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de întreprinderea municipală de gestionare a fondului locativ nr. 6 împotriva Raisei Blajen și Culicov Anatolie, intervenient accesoriu societatea pe acțiuni „Centrala Electrică cu Termoficare nr. 2” cu privire la încasarea în mod solidar a datoriei și cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2016, prin care s-a respins apelul declarat de Blajen Raisa și Culicov Anatolie și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 25 aprilie 2016, prin care acțiunea a fost admisă

c o n s t a t ă

La 29 ianuarie 2015 întreprinderea municipală de gestionare a fondului locativ nr. 6 a depus cerere de chemare în judecată împotriva Raisei Blajen și Culicov Anatolie, intervenient accesoriu societatea pe acțiuni „Centrala Electrică cu Termoficare nr. 2” cu privire la încasarea în mod solidar a datoriei și cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată întreprinderea municipală de gestionare a fondului locativ nr. 6 a indicat că în baza contului personal deschis pe numele Raisei Blajen și Culicov Anatolie, societatea pe acțiuni „Centrala Electrică cu Termoficare nr. 2” a livrat pâraților energie electrică.

Blajen Raisa și Culicov Anatolie nu au achitat serviciile prestate, iar datoria acumulată pentru energia termică de la 01 noiembrie 2001 până la 01 septembrie 2014 constituie suma de 43 829,54 lei, fapt confirmat prin informația despre calcularea și achitarea serviciilor locativ-comunale respective.

În vederea stingerii datoriei a expediat în adresa lui Culicov Anatolie și Raisei Blajen facturi lunare și somație, însă aceștia nu au reacționat.

Se află în situație financiară precară creată din cauza rău-platnicilor, dintre care fac parte și pîrîții.

Cere întreprinderea municipală de gestionare a fondului locativ nr. 6 încasarea în mod solidar de la Blajen Raisa și Culicov Anatolie datorita în mărime de 43 829,54 lei și cheltuielile de judecată (f.d. 5).

Prin hotărârea Judecătoriai Botanica mun. Chișinău din 25 aprilie 2016 s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de întreprinderea municipală de gestionare a fondului locativ nr. 6.

S-a încasat în mod solidar din contul lui Culicov Anatolie și Raisei Blajen în beneficiul întreprinderii municipale de gestionare a fondului locativ nr. 6 datorita în mărime de 43 829,54 lei și taxa de stat în mărime de 1 314,89 lei (f.d. 73; 83-86).

La 23 mai 2016 Blajen Raisa a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriai Botanica mun. Chișinău din 25 aprilie 2016 (f.d. 77-78).

La 23 mai 2016 Culicov Anatolie a depus cerere de alăturare la apelul declarat de Blajen Raisa împotriva hotărârii Judecătoriai Botanica mun. Chișinău din 25 aprilie 2016 (f.d. 82).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 02 noiembrie 2016 a respins apelul declarat de Blajen Raisa și Culicov Anatolie și a menținut hotărârea Judecătoriai Botanica mun. Chișinău din 25 aprilie 2016 (f.d. 110-114).

La 16 decembrie 2016 Blajen Raisa a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2016, solicitând admiterea acestuia, casarea ambelor hotărâri judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind tardivă (f.d. 117-122).

În motivarea cererii de recurs Blajen Raisa a indicat că prima instanță și instanța de apel au emis hotărâri ilegale și neîntemeiate, bazate pe interpretarea eronată a normelor de drept material.

Instanța de apel în hotărârea emisă nu s-a expus asupra tuturor argumentelor invocate în cererea de apel.

Întreprinderea municipală de gestionare a fondului locativ nr. 6 în cererea de chemare în judecată a invocat că datoriile la serviciile comunale s-au acumulat începînd cu luna noiembrie 2001 pînă la 01 septembrie 2014, însă din informația furnizată de Infocom rezultă că la 01 noiembrie 2001 deja erau acumulate datorii în sumă de 3 386,25 lei, nefiind clară proveniența acestei sume.

Conform art. 272 alin. (1) Codul civil, întreprinderea municipală de gestionare a fondului locativ nr. 6 nu poate solicita încasarea datoriei formate pînă la 29 ianuarie 2012.

Este eronat argumentul întreprinderii municipale de gestionare a fondului locativ nr. 6 susținut de instanța de apel că a fost întrerupt cursul prescripției extinctive prin achitarea în surplus a unor sume bănești pentru lunile curente, deoarece aceste achitări au avut loc în perioada anterioară începerii curgerii termenului de 3 ani, aplicabil în speță.

În luna ianuarie 2012 a beneficiat de compensații nominative la energia termică în mărime de 112 lei, acești bani fiind trecuți eronat la capitolul achitat, deoarece nu i-au aparținut personal.

Prin beneficierea de compensația în mărime de 112 lei nu a efectuat careva acțiuni de recunoaștere a datoriei.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin încheierea din 05 aprilie 2017 a considerat recursul admisibil fără a prejudicia fondul și a dispus judecarea acestuia de către completul din 5 judecători.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul în limitele invocate pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Blajen Raisa este depus în termen, întemeiat și urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri din următoarele motive.

Curtea de Apel Chișinău la 11 noiembrie 2016 a expediat în adresa părților copia deciziei din 02 noiembrie 2016 (f.d. 115).

La materialele pricinii lipsesc probe care ar confirma recepționarea copiei deciziei instanței de apel de către Blajen Raisa.

Prin urmare, recursul declarat de Blajen Raisa la 16 decembrie 2016 este depus în termen.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Din actele pricinii rezultă că Blajen Raisa și Culicov Anatolie sunt proprietarii apartamentului nr. 138 din str. Cuza Vodă nr. 9, mun. Chișinău, cu suprafața de 54,2 m² (f.d. 8).

În luna august 2014 întreprinderea municipală de gestionare a fondului locativ nr. 6 a expediat Raisei Blajen factura de plată pentru energia termică furnizată în sumă totală de 43 829,54 lei (f.d. 9).

Din informația despre achitarea serviciilor locativ-comunale rezultă că Blajen Raisa nu a achitat energia termică furnizată de la 01 noiembrie 2001 pînă la 01 septembrie 2014 și a acumulat în această perioadă datorie în mărime de 43 829,54 lei (f.d.10-17).

La 15 decembrie 2014 întreprinderea municipală de gestionare a fondului locativ nr. 6 s-a adresat Raisei Blajen cu reclamație solicitînd achitarea în termen de 7 zile a datoriilor acumulate pentru energia termică în sumă de 43 829,54 lei (f.d. 6).

La 29 ianuarie 2015 întreprinderea municipală de gestionare a fondului locativ nr. 6 a depus cerere de chemare în judecată împotriva Raisei Blajen și Culicov Anatolie, intervenient accesoriu societatea pe acțiuni „Centrala Electrică cu Termoficare nr. 2”, solicitînd încasarea în mod solidar a datoriei în mărime de 43 829,54 lei și cheltuielilor de judecată (f.d. 5).

Instanțele de judecătorești au emis hotărârile sus menționate.

Judecînd pricina în ordine de recurs, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că prima instanță și instanța de apel au aplicat eronat normele de drept material.

Conform art. 572 alin. (2) Codul civil, obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună credință, la locul și în momentul stabilit.

Conform pct. 17 și 18 al Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la /reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 191 din 19 februarie 2002 cu modificările ulterioare, plățile pentru serviciile locative, comunale și necomunale se percep de la proprietarii, chiriașii și locatarii caselor individuale, apartamentelor/ încăperilor locuibile în cămine și încăperilor nelocuibile din bloc conform contractelor, în baza conturilor (bonurilor) lunare respective pentru fiecare tip de serviciu, eliberat de furnizori, gestionari sau prestatorii de servicii.

Achitarea plăților se efectuează de către proprietarii, chiriașii și locatarii caselor individuale, apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine și încăperilor nelocuibile din bloc, de regulă, prin instituțiile bancare și oficiile poștale, dacă în contractele încheiate nu este prevăzut altceva. În cazul în care plata se achită direct furnizorilor, prestatorilor de servicii și gestionarilor, casele lor trebuie să fie înzestrate cu aparate de casă cu memorie fiscală.

Proprietarii, chiriașii și locatarii caselor individuale, apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine și încăperilor nelocuibile din bloc achită plățile pentru serviciile prestate în luna precedentă pînă la data indicată în factura de plată. La solicitarea consumatorilor, plata pentru serviciile prestate poate fi achitată în prealabil pe o durată convenită de părți, conform condițiilor propuse de ele și stipulate în contract.

Articolul 25 alin. (1) Legea serviciilor publice de gospodărire comunală nr.1402-XV din 24 octombrie 2002, prevede că, persoanele fizice și juridice care beneficiază de servicii publice de gospodărie comunală sînt obligate să achite

contravaloarea serviciilor prestate, conform facturilor primite, în termenul prevăzut de contractul încheiat între operator și utilizator.

Blajen Raisa și Culicov Anatolie au beneficiat de servicii de alimentare cu energie termică, însă nu au achitat contravaloarea acestora conform facturilor primite pentru perioada de la 01 noiembrie 2001 pînă la 01 septembrie 2014.

Din informația despre achitarea serviciilor comunale rezultă că Blajen Raisa și Culicov Anatolie pentru perioada de la 01 noiembrie 2001 pînă la 01 septembrie 2014 au acumulat datorie în mărime de 43 829,54 lei.

Conform art. 267 alin. (1) Codul civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Norma de drept citată reglementează în mod expres durata termenului de prescripție pentru restabilirea unui drept încălcat, în interiorul căruia persoana interesată poate solicita instanței de judecată satisfacerea pretențiilor sale.

Conform art. 272 alin. (1) Codul civil, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Întreprinderea municipală de gestionare a fondului locativ nr. 6 a depus prezenta cerere de chemare în judecată la 29 ianuarie 2015 solicitând încasarea de la Blajen Raisa și Culicov Anatolie suma datoriei pentru întreagă perioadă.

Conform art. 271 Codul civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă pînă la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

În cererea de apel și recurs Blajen Raisa a invocat că conform art. 272 alin. (1) Codul civil, întreprinderea municipală de gestionare a fondului locativ nr. 6 nu este în drept de a solicita încasarea datoriei formate pînă la 29 ianuarie 2012.

Ținînd cont că Blajen Raisa a beneficiat de servicii de alimentare cu energie termică și nu a onorat obligația de a le achita, Colegiul civil și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite parțial acțiunea și de a încasa de la aceasta datoria pentru energia termică pentru perioada februarie 2012-august 2014 în sumă de 15 089,2 lei, în rest de a respinge acțiunea în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă.

Instanța de apel eronat a concluzionat că prima instanță întemeiat a considerat că acțiunea nu este prescrisă și a admis-o integral.

Or, Blajen Raisa în luna ianuarie 2012 a achitat suma de 112 lei pentru serviciile prestate.

Prin urmare, din luna februarie 2012 începe a curge termenul de 3 ani de adresare cu cerere de chemare în judecată.

Curtea Constituțională în hotărârea nr. 17 din 19 iunie 2015 a reiterat că legiuitorul poate stabili anumite condiții privind exercitarea drepturilor civile subiective, nerealizarea cărora poate duce la stingerea acestor drepturi. Asemenea condiții se referă, inclusiv la limitele temporale de apariție, exercitare sau apărare a

drepturilor civile, numite în dreptul civil „termene”. Acestea sunt perioadele de timp, în cadrul cărora titularii drepturilor subiective civile sunt împuterniciți să-și realizeze drepturile, nerealizarea acestora fiind sancționată cu pierderea lor.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în hotărârea societatea cu răspundere limitată „Grafescolo” c. Moldovei din 22 iulie 2014 a constatat violarea art. 6 notând că rolul termenelor de prescripție este de o importanță majoră atunci când este interpretat în lumina Preambulului Convenției, care, în partea sa relevantă, enunță preeminența dreptului ca patrimoniul comun al Statelor contractante. Curtea a constatat că omisiunea unei instanțe judecătorești naționale de a motiva neacceptarea unui argument precum că o acțiune a fost tardivă a condus la o încălcare a acestei prevederi.

În conformitate cu art. 83 alin. (2) Codul de procedură civilă, în acțiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul și valoarea acțiunii, iar în acțiunile nepatrimoniale și în alte cazuri prevăzute de lege, în proporții fixe, conform Legii taxei de stat.

Conform art. 3 lit. a) Legea taxei de stat nr.1216-XII din 3 decembrie 1992 cu modificările ulterioare, tarifele taxei de stat se stabilesc pentru cererile de chemare în judecată privitor la litigiile cu caracter patrimonial, cererile de contestare a unui titlu executoriu sau a unui alt document prin care încasarea se produce în mod incontestabil 3 % din valoarea acțiunii sau din suma încasată, dar nu mai puțin de 150 lei și nu mai mult de 25000 lei de la persoanele fizice și nu mai puțin de 270 lei și nu mai mult de 50000 lei de la persoanele juridice.

Prin ordinul de plată nr. 696 din 24 decembrie 2014 întreprinderea municipală de gestionare a fondului locativ nr. 6 a achitat taxa de stat în mărime de 1 314,89 lei (f.d. 4).

În conformitate cu art. 94 alin. (1) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Conform prevederii legale citate, taxa de stat în mărime de 452,67 lei care este o sumă proporțională părții admise urmează a fi încasată de la Blajen Raisa în beneficiul întreprinderii municipale de gestionare a fondului locativ nr. 6.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că prima instanță și instanța de apel au stabilit circumstanțele pricinii, că nu este necesară verificarea suplimentară și administrarea de noi dovezi, însă au interpretat eronat normele de drept material, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Blajen Raisa, de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2016 și hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 25 aprilie 2016, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii, iar în rest de a respinge pretențiile ca fiind prescrise.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Blajen Raisa.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2016 și hotărârea Judecătoriai Botanica mun. Chișinău din 25 aprilie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de întreprinderea municipală de gestionare a fondului locativ nr. 6 împotriva Raisei Blajen și lui Culicov Anatolie, intervenient accesoriu societatea pe acțiuni „Centrala Electrică cu Termoficare nr. 2” cu privire la încasarea în mod solidar a datoriei și cheltuielilor de judecată și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se admite parțial acțiunea întreprinderii municipale de gestionare a fondului locativ nr. 6.

Se încasează în mod solidar de la Blajen Raisa și Culicov Anatolie în beneficiul întreprinderii municipale de gestionare a fondului locativ nr. 6 datoria pentru energia termică în mărime de 15 089 (cincisprezece mii optzeci și nouă) lei 2 bani și taxa de stat în mărime de 452,67 (patru sute cincizeci și doi) lei șaiszeci și șapte bani.

În rest se resping pretențiile întreprinderii municipale de gestionare a fondului locativ nr. 6 cu privire la încasarea în mod solidar din contul Raisei Blajen și Culicov Anatolie a sumei de 28 740,34 lei ca fiind prescrise.

Decizia este irevocabilă.

Președinte ședinței, judecătorul:

Valentina Clevadi

Judecătorii:

Iuliana Oprea

Dumitru Mardari

Galina Stratulat

Sveatoslav Moldovan